

«Cette Amérique ignore que le monde hellénisé a conçu de plus rare et de plus secret, la mesure.» — Charles Maurras.

The insurpassable ideal of manly beauty, diu del **Canon** de Policlet, R. Tait Mackenzie, professor d'Educació física de la Universitat de Pensilvània. Durant una centuria aquest canon o llei de la perfecció física fou indiscutible i enormement copiat, però així que les arts de la civilització foren més refinades, cresqué el desig d'un tipus més esvelt i elegant. Les escenes de la palestra, reemplaçaren el camp de batalla. Lluitar, saltar i córrer, llençar el disc i la javelina forma part de l'educació diària de tot atenès. Era la gràcia, ara, com abans fou la força, la que atreïa cada vegada més als grecs, i així fou com es modela l'**Apoxiomenos**. El qual no té la solidesa pesada del primitiu **Doriforos** (portador de llança); amb la seva forma lleugera i graciosa, les seves cames i el seu coll llargs, el seu cap petit i rodo, ilustra el canvi que féu l'ideal grec de la força a l'elegància, de la puixança a l'habilitat, el pas de la primitiva lluita per a l'existència nacional en la qual la força bruta havia de dominar, els conflictes més intel·ligents i aguts d'una comunitat de vida més íntima.

La mateixa evolució s'havia produït a Egipte una colla de centúries abans on el tipus pesat predomina del segle XXXV fins al XXII A. de C., en què fou reemplaçat per un de més lleuger i menys robust.

El perill de tota civilització incloïnt-hi la que estem vivint, és l'especialització portada a l'extrem i la decadència física, i amb la caiguda de Grècia com a conseqüència d'aquestes causes desaparegueren aquests dos tipus ideals d'eficàcia màxima.

De bon principi pels grecs la riquesa tenia una importància secundària. El comerç el consideraven una professió per a esclaus. En canvi es llançaren a la descoberta de la perfecció del cos amb un fervor apassionat, i era a l'heroi del camp de batalla i de la palestra que prenien per model per a la materialització de llurs Déus. Déus que crearen a la seva pròpia imatge.

A còpia d'esforços, aconseguiren modelar en bronze la perfecció mateixa: el **Doriforos**. Diu que els estudiants anaven en munió a Argos per a contemplar aquell jove portador de llança, ample d'espatlles, gruixut i de pit quadrat; l'atleta i el lluitador, de coll gruixut com una columna, ben plantat i cepat, de pit profund, amb cames robustíssimes, capaces de suportar les llargues marxes de la guerra, i braços vigorosos a propòsit per a manejar amb incansable habilitat la llança, l'espasa i l'escut. Perdut aquest tipus, no trigà a venir la decadència.

Ara bé; els últims resultats de la crítica platònica han demostrat que tota la visió estètica de Plato està influïda per la por a la decadència. Per això posa per damunt de tots als vells escultors que, com Policlet (vegeu el **Doriforos** i el **Diadumenos**) feien un art hieràtic, immutable, com el de l'antic Egipte. Segons Plato, l'artista ha d'aspirar al Bell en si, al Bell racional, o per dir-ho així, al Bell geomètric. L'estètica de Plato tendeix a alliberar-se de la preocupació de la semblança (que impera en l'època hellenística). Concepció que concorda amb la que es desprèn de totes les obres mestres de l'estatuària grega, la qual reflecteix més aviat una veritat **estàtica** que no pas una veritat **individual**, cosa que, en certa manera, explica llur perfecció. En definitiva, el classicisme és una mena de **conceptudització** del real. Són les mateixes idees platòniques transposades a la plàstica. El caràcter de **generalitat**, d'**universalitat** obtingut pels escultors del segle VI, representa de fet, gairebé des d'un punt de vista racional, quelcom com una